

СТИВЪН КИНГ ГОСПОДИН СЪБЛАЗЪН

Превод от английски: Весела Прошкова, 2016

chitanka.info

Герой от ранните ми романи, мое художествено превъплъщение (мисля, че беше Бен Миърс в „Сейлъмс Лот“,) твърди, че не бива да говориш за творба, която още не си написал. „Все едно да си хвърляш думите на вятъра“ — така казва. Понякога, особено когато съм въодушевен от темата, нарушавам този принцип. Така беше и с „Господин Съблазън“.

Споделих сюжета с един приятел, той внимателно ме изслуша и поклати глава:

— Стив, надали ще кажеш нещо ново за СПИН — Помълча и добави: — Особено след като си хетеросексуален.

Не! Не и не! Твърдо не!

Ненавиждам теорията, че не можеш да опишеш нещо, понеже не си го преживял; ненавиждам я не само защото предполага ограниченост на човешкото въображение, което на практика е безгранично, и невъзможност за резки промени в самоосъзнаването. Не я приемам, понеже води до заключението, че сме неспособни коренно да се променим и да изпитваме емпатия. И понеже не се базира на доказателства. Отказвам да ми я пробутват, защото промени се случват и ще се случват. Щом британците и ирландците изгладиха недоразуменията помежду си, значи има шанс някой ден палестинците и евреите да се помирят. Няма да отречете, предполагам, че промените се постигат чрез усърдна работа, обаче има още едно задължително условие: максимално налягане на въображението. Необходимост да си представяш какво е да си на мястото на друг мъж или на друга жена.

Така или иначе, няхах намерение да пиша за СПИН или за гейове — те бяха само рамката, външната обвивка. Исках да разкажа за бруталната сила на човешкия нагон. Мисля, че тя господства над хора с всякаква ориентация, особено в младостта им. В някакъв момент — през щастлива или злополучна вечер, на подходящо или на неподходящо място — сексуалното желание възниква и не можеш да му устоиш. Забравяш предпазливостта. Преставаш да мислиш трезво. Рискът вече е без значение. Това исках да разкажа.

1.

Дейв Калхун помагаше на Олга Глухов да сглоби Айфеловата кула. Нарездаха пъзела вече шест утрини, шест ранни утрини, в общата зала на „Лейквю“ — дом за „лица, нуждаещи се от чужда помощ“. Често заварваха там други обитатели на заведението — старите хора са ранобудни. В пет и половина грамадният телевизор в дъното на залата вече предаваше обичайните влудяващи новини на „Фокс“ и неколцина старци със зинали уста се блещеха в екрана.

— А! Тъкмо това търсех! — Олга старателно намести една подпорна греда в средата на шедьовъра на Густав Айфел, чийто оригинал (според надписа на гърба на кутията) бил построен от метал за скрап.

Зад себе си Дейв чу потропване на бастун и поздрави новодошлия, без да се обърне:

— Добро утро, Оли. Рано си станал.

На младини не би повярвал, че можеш да познаеш някого по тропането на бастуна му, но тогава и през ум не му минаваше, че ще свърши живота си в дом, в който повечето обитатели използват бастуни.

— Добро да е и за теб — каза Оли Франклин. — И за теб, Олга.

Тя вдигна за миг глава, после отново се загледа в пъзела, състоящ се от хиляда елемента, както се твърдеше в надписа на кутията, повечето от които вече си бяха по местата.

— Тия греди са ми кошмарът — промърмори. — Даже да затворя очи, пак ги виждам. Ще изляза да запаля една цигара, та да си разбудя белите дробове.

Официално пушенето беше *verboden* в „Лейквю“, обаче на Олга и на още няколко закоравели тютюнджийки беше разрешено да излизат на товарната рампа зад сградата, където беше оставена кофа за угарките. Тя стана, залитна, изруга на руски или на полски, но се задържа на крака и се затътри към задната врата. Внезапно се спря, обърна се, погледна Дейв и се намръщи:

— Да не вземеш да нареждаш пъзела без мен, Боб. Ще изчакаш да се върна, нали?

Той вдигна ръка:

— Обещавам най-тържествено.

Олга явно се успокои и продължи бавния си път към рампата, ровейки в джоба на размъкнатата си рокля за пакета с цигари и запалката „Бик“.

Оли повдигна вежди:

— Откога си Боб?

— Така се казваше мъжът ѝ. Сигурно го помниш. Дойдоха тук заедно, той почина преди две години.

— Да, сетих се. А сега ѝ хлопа дъската. Горката жена.

Дейв сви рамене:

— През есента ще стане на деветдесет, ако доживее дотогава. Простено ѝ е, че понякога чарковете в главата ѝ се разместват. Само понякога, иначе нямаше да се справи с това. — Той посочи пъзела, заемащ цялата масичка. — Сама го подрежда, аз само ѝ помагам.

Оли, който през „истинския си живот“, както го наричаше, беше работил като графичен дизайнер, намръщено се загледа в почти завършения пъзел.

— Айфеловата кула. Известно ли ти е, че хора на изкуството са протестирали срещу построяването ѝ?

— Не знаех, обаче не съм изненадан. Френска им работа.

— Известният мислител и романист Леон Блоа я нарекъл „жалка и смехотворна улична лампа“.

Калхун се вгледа в пъзела и се засмя, мислейки си колко уместно е сравнението на този Блоа. Кулата наистина наподобяваше старовремска улична лампа — от онези, дето приличат на фенери.

— Един художник — или май пак беше писател, забравил съм му името — пък заявил, че най-хубавият изглед към Париж се разкрива от Айфеловата кула, понеже само тогава тя не е пред очите на хората. — Оли се наведе над масичката, подпирайки се на бастуна, и притисна свободната си ръка до гръбнака си, сякаш да му попречи да се прекърши. Пак се взря в пъзела, после — в оставащите парченца (навярно бяха стотина), след това погледът му се върна на почти сглобената Айфелова кула:

— Хюстън, май имаш проблем.

И Дейв подозираше, че е така.

— Ако си прав, Олга ще е съкрушена — промълви.

— Би трябвало да го очаква. Имаш ли представа колко пъти тази Айфелова кула е била подреждана и разваляна? Старците са небрежни като малки деца. — Франклин се изправи. — Да се поразходим в градината, а? Донесъл съм ти нещо. Освен това искам да поговорим.

Дейв го изглежда:

— Оли, добре ли си?

Франклин не отговори, а повтори:

— Да отидем в градината. Утрото е прекрасно, слънцето ще постопли старите ни кокали.

И тръгна към вратата, потропвайки с бастуна в обичайния ритъм — раз, два три, раз, два три, — махайки любезно на обитателите на дома, които пиеха кафе или гледаха телевизия. Дейв се озадачи, но покорно го последва.

2.

„Лейквю“ беше построен във формата на буквата U, общата зала се намираше между двете крила, в които бяха двустайните апартаменти на „лицата, нуждаещи се от чужда помощ“ — дневна, спалня и баня с помощни перила и с медицински стол под душа. Тези жилища не бяха никак евтини, но високата цена си струваше. Повечето „квартиранти“ честичко се напикаваха (малко след като навърши осемдесет и три, Дейв също започна да се подмокря нощем, затова на най-високата полица в дрешника му бяха наредени кутии с медицински гащи), но в „Леквю“ не се долавяше и следа от миризма на урина и на дезинфектант. Апартаментите бяха със сателитна телевизия, в двата корпуса на сградата имаше лавки, предлагащи закуски и десертчета, два пъти в месеца за обитателите се организираха вечеринки на чаша вино. „Общо взето — казваше си Дейв, — хора като нас, чиито дни са преброени, надали могат да мечтаят за по-добро последно убежище.“

Ранното лято се беше развихрило с почти оргазмена сила в градината между двете крила — същинско райско кътче с лъкатушещи пътеки и с бликащ фонтан в центъра. Цветята бяха избуяли, но благовъзпитано, без ексцесии. Навсякъде имаше телефони, та ако някой, решил да се разходи, внезапно започне да се задъхва или краката му се подкосят, незабавно да повика помощ. По-късно, след като се излюпеха спящите обитатели на дома (или на онези в общата зала им писнеше от новините на „Фокс“), тук щяха да дойдат още мнозина, за да подишат чист въздух, преди слънцето безмилостно да напече, но сега Дейв и Оли имаха на свое разположение цялата градина.

Минаха през двойната врата към павирания вътрешен двор, слязоха по стъпалата (и двамата много предпазливо), Оли се спря, забърника в джоба на широкото си спортно сако и извади сребърен джобен часовник със солидна сребърна верижка. Подаде го на Дейв:

— За теб е. Принадлежеше на моя працядо. Ако се съди по гравирания надпис от вътрешната страна на капака, той е купил часовника (или са му го подарили) през 1890.

Дейв се втрени в старинния часовник на верижка, полюшващ се като махало на хипнотизатор в леко треперещата ръка на Франклин; напуши го смях, същевременно изпита необяснима тревога.

— Не мога да го приема! — отсече.

Оли каза търпеливо, сякаш поучаваше инатливо дете:

— Можеш, щом ти го давам. Много пъти съм виждал как му се възхищаваш.

— Нямам право. Семейна ценност е.

— Да, точно така. И брат ми ще го вземе заедно с другите ми вещи, след като си отида от този свят. Което ще стане много скоро — ако не довечера, то след няколко дни.

Дейв не знаеше какво да каже, затова не продума.

Оли продължи все така търпеливо:

— Брат ми Том е безполезен глупак; както се казва, не си струва да си хабиш куршумите, за да го застреляш. Никога не съм го мъмрил — жестоко е да се караш на малоумник, — но на теб съм се оплаквал. Нали така?

— Ами... да.

— Дадох му пари и двата пъти, когато бизнесът му се провали с гръм и трясък, подкрепях го и двата пъти, когато браковете му се сгромолясваха. Мисля, че и това съм ти казвал многократно. Нали?

— Да, обаче...

— Печелех добре и инвестирах разумно. — Оли тръгна по алеята, маркирайки с бастуна уникалния си шифър — тап, тап-тап, тап, тап-тап-тап. — Аз се числя към малцинството с доходи от около и над половин милион годишно, към онзи един процент богати американци, ненавиждани от младите либерали. Е, не съм богат като Крез, но притежавам достатъчно средства, за да си позволя да живея тук вече три години и да служа като предпазна мрежа при паданията на по-малкия си брат. За щастие вече не ми се налага да предпазвам дъщеря му; Марта явно печели добре и се издържа сама. Което е облекчение за мен и ме радва. Написал съм си завещанието и съм го заверил по всички правила. Смятам, че съм постъпил правилно, като съм завещал на Том цялото си имущество. Всичко, освен часовника.

Часовникът е за теб. Беше ми верен приятел, затова те моля да го приемеш.

Дейв се замисли, реши, че може да върне скъпия дар след като приятелят му се отърси от предчувствието за скорошната си смърт, и взе часовника. Отвори го и с възхищение се загледа в кристалния циферблат. Стрелките показваха шест и двайсет и две — часовникът беше много точен, доколкото можеше да прецени. Секундарникът се движеше бързо по своята мъничка окръжност над нарисуваната цифра 6.

— Почистван е няколко пъти, но само веднъж е бил на поправка — поясни Оли и отново zakрачи бавно. — През 1923 (така разправяше дядо), след като баща ми го изпуснал в кладенеца на старата ни ферма в Хемингфорд Хоум. Представяш ли си? На повече от сто и двайсет години е, а само веднъж се е повредил! Колко души в света могат да се похвалят със същото? Една дузина? Или само шестима? Ако не греша, ти имаш двама сина и една дъщеря, нали?

— Точно така — кимна Дейв. От една година приятелят му линееше, от косата му бяха останали само рехави кичури, през които се провиждаше черепът му, покрит със старчески петна, обаче за разлика от Олга още не беше напълно изкукуригал. „Умът му е побистър и от моя“ — помисли си.

— Часовникът не е споменат в моето завещание, но ти трябва да го включиш в своето. Убеден съм, че обичаш еднакво и трите си деца — такъв ти е характерът, — обаче все някое харесваш повече. И в това съм убеден. Завещай часовника на онова свое дете, което харесваш най-много.

„На Питър“ — помисли си Дейв и се усмихна.

Устните на Оли също се разтегнаха в усмивка (дали защото усмивката на приятеля му беше заразителна, или защото прочете мислите му, които я бяха предизвикали), разкриваща малкото останали му зъби, и той кимна:

— Ела да поседнем. Не ме държат краката. Напоследък се уморявам много бързо.

Седнаха на една скамейка и Дейв се опита да върне часовника. Оли отблъсна ръката му така, сякаш се страхуваше да не се зарази. Жестът беше комичен и Дейв неволно се засмя, макар да си даваше

сметка, че става въпрос за нещо сериозно. Много по-сериозно от изгубен елемент от пъзел.

Божественото ухание на цветята беше зашеметяващо. Всеки път, когато Дейв Калхун си мислеше за смъртта (която вече приближаваше), най-много съжеляваше, че ще загуби сетивния си свят и способността да се наслаждава на обикновените неща. Заоблени женски гърди, надничачи от голямо деколте. Изпълнението на Коузи Коул^[1], който прави чудеса на барабаните в музикалната пиеса „Топси“. Вкусът на лимонов пай с белтъчна глазура. Уханието на непознати цветя, които покойната му жена би могла да назове поименно.

— Приятелю, може би ще си отидеш през тази седмица; бог ми е свидетел, че всички тук сме с единия крак в гроба, а с другия сме настъпили кора от банан, обаче няма как да си сигурен. Не знам дали си сънувал нещо, или черна котка ти е минала път, или друго те е стреснало, обаче предчувствията са бабини деветини.

— Не е само предчувствие — промърмори Оли. — Видях нещо. Видях господин Съблазън. През последните две седмици ми се явява няколко пъти. И всеки път е по-близо. Много скоро ще дойде в стаята ми и това ще е краят. Не се страхувам. Дори с нетърпение очаквам смъртта. Чудесно е да си жив, но ако живееш твърде дълго, започва да ти писва преди настъпването на края.

— Господин Съблазън ли? Да му се не види, кой е пък този?

— Всъщност не е самият той — замислено избърбори Оли, сякаш не беше чул въпроса. — Убеден съм, че виждам олицетворението му. Ще го нарека „съвкупност от време и място“, ако така ще ти стане по-ясно. Въпреки че навремето имаше истински господин Съблазън. Така го нарекохме с моите приятели през онази вечер в клуб „Дългуч“. Така и не научих името му.

— Не разбирам...

— Знаеш, че съм гей, нали?

Дейв се усмихна:

— Мисля, че беше приключил със свалките много преди да се запознаем, но да — досещах се.

— Заради шалчето с възел „аскот“ ли?

„Заради походката ти — помисли си Дейв. — Дори когато си с бастун. Заради навика да прокараваш пръсти през вече оредялата си коса и да хвърляш поглед към огледалото. Заради презрителното

забелване на очи, докато гледаш жените в предаването «Истински домакини». Издайнически са дори натюрмортите в стаята ти, следващи хронологията на упадъка ти. Навремето си бил страхотен художник, но сега ръцете ти треперят. Да, имаш право — животът започва да ти писва, преди да настъпи краят му.“

— И заради други признаци — отговори.

— Чувал ли си някои мъже да казват, че са били твърде възрастни, за да участват в поредната американска военна авантюра? Във Виетнам? В Ирак? В Афганистан?

— Разбира се. Макар повечето да заявяват, че са били прекалено млади.

— СПИН беше война. — Оли се взираше в изкривените си от ревматизма пръсти, постепенно губещи способността да рисуват. — И не бях твърде стар, за да ме сполети, защото никой не е прекалено възрастен, когато войната се води на родна земя, как мислиш?

— Мисля, че е вярно.

— Роден съм през 1930. Бях на петдесет и две, когато първите случаи на заболяване от СПИН бяха клинично описани в Съединените щати. Живеех в Ню Йорк и работех на хонорар за няколко рекламни агенции. С приятелите ми понякога обикаляхме нощните клубове в Гринич Вилидж. Не стъпвахме само в „Стоунуол“^[2] защото беше гадно заведение под крилото на мафията. Една вечер с приятел стояхме пред „Питър Пепърс“ на Кристофър Стрийт и пушехме джойнт; тъкмо тогава в заведението влязоха неколцина привлекателни млади мъже. Носеха впити клош панталони и ризи по тогавашната мода: вталени и с подплънки на раменете. Плюс велурени ботуши с високи токове. Бяха...

— Съблазнителни момчета — подсказа Дейв.

— Да, но одевете говорех за друго съблазнително момче. Ноа Фриймонт, с когото пушехме отвън (бяхме първи приятели и когато почина преди година, отидох на погребението му), се обърна към мен и промърмори:

— Май вече не ни забелязват, а?

Кимнах утвърдително. Забелязват те само ако си плащаш, но ние бяхме прекалено... горди. Да си купуваш любов беше унижително, въпреки че някои понякога го правеха. Обаче в края на петдесетте, когато за първи път дойдох в Ню Йорк...

Той сви рамене и се загледа в една точка.

— Говореше за времето, когато за първи път си дошъл в Ню Йорк — подсказа му Дейв, сякаш се страхуваше, че приятелят му си е забравил мисълта.

— Замислих се как да го кажа. В края на петдесетте, когато жените още въздишаха по Рок Хъдсън^[3] и по Либерачи^[4], когато, образно казано, хомосексуалната любов не смееше да си отвори устата, камо ли да се фука като в наши дни, либидото ми беше в пика си. В това отношение — сигурен съм, че има още мнозина — гейовете и хетеросексуалните мъже не се различават. Някъде прочетох, че когато са в компанията на привлекателен „обект“, мъжете мислят за секс всеки двамайт секунди. Ще добавя само, че когато мъжът е на двамайт, мисли за секс непрекъснато, независимо дали е в компанията на привлекателен обект.

— Оная работа ти става даже от подухване на вятъра — промърмори Дейв.

Мислеше си за първата си работа на една бензиностанция и за хубавичката червенокоска, която веднъж зърна да слиза от пикапа на гаджето си. Докато се плъзваше по седалката, полата ѝ се повдигна и Дейв зърна белите ѝ памучни гащички за секунда, най-много за две. Обаче продължи да ги вижда всеки път, когато мастурбираше, и макар че тогава беше само на шестнайсет, и досега споменът беше все така ярък. Надали белите гащички щяха да му направят толкова голямо впечатление, ако беше петдесетгодишен и вече добре запознат с дамското бельо.

— Някои консервативно настроени дописници нарекоха СПИН „хомосексуалната чума“ и в писанията им се долавяше зле прикрито злорадство. Да, наистина беше чума, но докъм 1986 ние от гейобщността вече знаехме, че няма страшно, ако прилагаме две основни предпазни мерки — да правим безопасен секс и да не използваме общи игли. Обаче младежите се мислят за безсмъртни и както казваше баба ми, когато си пийнеш, в надървена глава мозък няма. Това важи с още по-голяма сила, ако надървеният е пиян, надрусан и изпитва неудържимо сексуално привличане.

Оли въздъхна, сви рамене и продължи монолога си:

— Поемаха се рискове. Допускаха се грешки. Дори след като се установиха преносните вектори, тоест начините на заразяване, умряха

десетки хиляди мъже. Хората едва сега започват да проумяват мащаба на тази трагедия, осъзнавайки, че гейовете не са избрали сексуалната си ориентация. Велики поети и музиканти, гениални математици и учени — бог знае колко са умрели, преди да разкрият таланта си. Умирали са на улицата, в мизерни жилища, в болници и в приюти за бедни само защото са рискували през една безразсъдна нощ, когато музиката е била гръмка, виното се е леело и наркотиците са били в изобилие. Били ли са погубени от собствения си избор? И до днес мнозина смятат така, обаче са много, много далеч от истината. Нагонът е твърде силен. Твърде първичен. Ако се бях родил двайсет години по-късно, и аз щях да съм сред жертвите. Както и приятелят ми Ноа. Той обаче почина в леглото си от инфаркт, а пък аз ще умра от... все едно от какво. Защото петдесетгодишните мъже не са изложени на толкова много изкушения, а и дори изкушението да е много голямо, често умът обуздава члена — най-малкото достатъчно дълго, че да се сложи презерватив. Е, мнозина на моята възраст умряха от СПИН. Както се казва, на стари години изкуфяваш и ставаш за резил, нали така? Някои бяха мои приятели. Факт е обаче, че бяха много по-малко от младежите, които всяка вечер висяха в клубовете.

С моята компания — Ноа, Хенри Рийд, Джон Рубин, Франк Даймънд — понякога ходехме по заведенията, за да гледаме как младоците изпълняват ритуала на съешаването. Не точехме лиги, само наблюдавахме. По нищо не се различавахме от хетеросексуалните мъже на средна възраст, които веднъж седмично ходят в „Хутърс“ да си плакнат очите с разголените сервитьорки. Подобно поведение може да е жалко, но не и противоестествено. Съгласен ли си, или си на друго мнение?

Дейв само поклати глава.

— Една вечер с четирима-петима приятели бяхме в „Дългуч“. Тъкмо бяхме решили да си тръгваме, в клуба влезе някакъв младеж. Имаше лека прилика с Дейвид Бауи. Беше висок, носеше бял клин за колоездене и синя тениска без ръкави. Русата му коса беше оформена в прическа помпадур — нелепа, но и сексапилна. По румените му страни — руменината беше естествена, а не постигната с руж — блестяха сребристи люспици. Горната му устна беше като лъка на Купидон. Всички в бара се обърнаха към него и го зазяпаха. Ноа се вкопчи в рамото ми и прошепна:

— Господи, какво парче! Господин Съблазън! Готов съм да дам хиляда долара, за да го заведа у дома.

Засмях се и казах, че красавецът няма да се навие ма хилядарка. И че младок с такава външност иска само да му се възхищават и да го желаят. Както и да прави необуздан секс при всяка възможност. А когато си на двайсет и две, възможностите са почти неограничени.

Господин Съблазън седна при своите познати — млади хубавци, макар и не красиви колкото него; разговаряха, смееха се, пиеха и от време на време ставаха да танцуват модерните по онова време танци, които според мен приличаха на идиотско кълчене. Младежът не поглеждаше четиримата мъже на средна възраст, които седяха далеч от дансинга и пиеха вино. Мъже на средна възраст, които след пет или максимум след десет години щяха да вдигнат бял флаг и да прекратят напъните си да изглеждат по-млади. Че и защо да ни поглежда, след като беше заобиколен от свои връстници, жадуващи за вниманието му?

По едно време Фран Даймънд се обади:

— След една година ще е в гроба. Да видим какво ще остане от красотата му тогава. — Не го каза спокойно, а го процеди през стиснатите си зъби. Сякаш смъртта на младежа щеше да е нещо като... как да се изразя... като утешителна печалба.

Оли, който помнеше гоненията на хомосексуалистите и сега живееше в епоха, когато гейбраковете бяха разрешени в повечето щати, отново повдигна кльощавите си рамене. Жест, означаващ, че всичко това вече е в миналото.

— Та ето какво представляваше нашият господин Съблазън — събирателен образ на всичко красиво, желано и недостижимо. Видях го отново чак след две седмици. Не в „Дългуч“, нито в „Питър Пепърс“, нито във „Високата чаша“, нито в другите ми любими клубове... които посещавах все по-рядко, докато така наречената „епоха на Рейгън“ се изнизваше бавно и мъчително. В края на осемдесетте да отидеш в гейклуб беше като да присъстваш на бала в разказа на Едгар Алан По „Маската на алената смърт“^[5] Все едно да кажеш: „Майната им на проблемите, изпий още една чаша шампанско и забрави, че ближните ти мрат като мухи!“. Гейклубовете бяха удоволствие само за двайсет и две годишните, които си въобразяваха, че болест не ги лови.

— Сигурно е било трудно...

Оли завъртя ръката си, неприкована към бастуна — жест, сякаш казващ „Comme si comme ça“, и го поясни с думи:

— И да, и не. Приемахме живота такъв, какъвто е, както се изразяват алкохолиците, поели пътя към трезвеността.

Дейв се замисли дали да не прекрати разговора на тази тема и осъзна, че не може. Скъпият подарък още повече го задължаваше да помогне на приятеля си.

— Послушай чичо си Дейв, Оли. Ще ти го кажа кратко и ясно: „Не си видял онзи младеж!“ Може би си зърнал някого, който прилича на него, но ако тогава твоят господин Съблазън е бил на двайсет и две, вече трябва да е чукнал петдесетака. Разбира се, ако спинът не го е убил. Било е само зрителна измама, лоша шега, която ти е изиграл мозъкът ти.

— Старческият ми мозък — усмихна се Оли. — Мозъкът на постепенно изкуфяващ дядка.

— Не съм казал, че си изкуфял. Защото не си. Обаче мозъкът ти наистина е на възрастен човек.

— Безспорно. И все пак твърдя, че беше той. Първия път го видях да излиза от подлез на Мериленд Авеню. След няколко дни стоеше на стъпалата пред главния вход на нашия „приют“ и пушеше индонезийска цигара с карамфил. Два дни по-късно го видях на скамейката пред канцеларията за приемане на новопостъпващите в „Лейквю“. Пак беше със светлосинята тениска без ръкави и с ослепително белия колоездачен клин. Шофьорите на преминаващите коли биха се заплесвали по него, обаче никой не го виждаше. Освен мен, разбира се.

„Оказвам да му играя по свирката — каза си Дейв. — Не бива да го насърчавам, не е заслужил да се държа с него като с откачен човек.“

— Халюцинираш, приятелю.

Оли продължи, все едно не го беше чул:

— Одеве беше в общото помещение и гледаше телевизия с най-ранобудните. Махнах му, той също ми махна. — Усмивка — странно младежка — озари лицето му. — И ми намигна.

— Бял колоездачен клин? Тениска без ръкави? Двайсет и две годишен красавец? Сто на сто щях го забележа, макар да съм хетеро.

— Дошъл е заради мен, затова само аз го виждам. Ясно е като бял ден. — Оли бавно се изправи. — Да се връщаме в кафеза, а?

Умирам за едно кафе.

Тръгнаха обратно към вътрешния двор и предпазливо се изкачиха по стъпалата към сградата. Бяха живели в епохата на Рейгън; сега беше настъпила епохата на Трошливите кости.

Спряха пред вратата към общото помещение, за да си поемат дъх. Дейв пръв се съвзе от прехода и подхвърли:

— Какво научихме днес, ученици? Смъртта не е скелет, яхнал бял кон, и с коса, облежната на рамото, а сексапилен младеж с брокат по лицето.

— Предполагам, че всеки човек вижда различно превъплъщение — спокойно каза Оли. — Според повечето литературни източници на тази тема, когато са на прага на смъртта, повечето хора виждат майките си.

— Приятелю, повечето хора не виждат никого! И ти не си на прага...

— Моята майка е починала малко след раждането ми, така че дори няма да я позная.

Оли понечи да отвори двойната врата, но Дейв го хвана за лакътя:

— Ето какво: ще задържа часовника до тържеството по случай Хелоуин, става ли? Обещавам да го пазя и редовно да го навивам. Обаче ако след четири месеца още си жив, ще си го вземеш обратно. Съгласен ли си?

Оли широко се усмихна:

— Дадено. Да видим дали Олга е построила Айфеловата кула.

Олга стоеше до масичката и намръщено се взираше в пъзела.

— Оставих ти последните три парченца, Дейв. — Може да беше ядосана, но този път не го беше взела за покойния си съпруг. — Обаче ще останат четири дупки. Много съм ядосана... защо ли се бяхтих цяла седмица?

— Понякога не можем да предотвратим загубите, Олга. — Дейв седна до масичката и намести трите елемента, изпитвайки задоволството, познато му от реденето на пъзели през дъждовните дни в училищния летен лагер. Ненадейно му хрумна, че тамошното общо помещение много приличаше на това, в което се намираще сега. Животът беше къса полица с две подпори за книги^[6].

— Тъй си е — кимна тя, взирайки се в празните места на липсващите парченца. — Само че загубите са прекалено големи, Боб. Прекалено големи.

— Олга, аз съм Дейв.

Все така намръщена, тя извърна очи към него:

— И аз това казах.

Безсмислено беше да спори с нея или да се опита да я убеди, че деветстотин деветдесет и шест от хиляда е чудесен резултат. „След десет години ще чукне стоте, а още си мисли, че заслужава съвършенство — каза си. — Илюзиите на някои хора са несломими.“

Вдигна глава и видя как Оли излезе от мъничката работилница, намираща се до общото помещение. Държеше лист паус и писалка. Приблужи се до масичката и сложи прозрачната хартия върху пъзела.

— Чакай, чакай, какви ги вършиш? — повдигна вежди Олга.

— Веднъж в живота си прояви търпение, мила. Скоро ще разбереш.

Тя се нацупи като капризно дете:

— Не ме интересува! Отивам да пуша. Пет пари не давам, ако развалиш глупавия пъзел. Прибери картончетата обратно в кутията или ги хвърли на пода. Все ми е едно. Не я харесвам такава... дефектна.

Обърна се и тръгна към вратата, стараяйки се да пристъпва високомерно, доколкото ѝ позволяваше ревматизмът. Оли се тръсна на стола ѝ и облекчено въздъхна:

— Ох, слава богу. Напоследък ми е много трудно да се навеждам. — Очерта върху пауса две от липсващите парченца (за щастие местата им бяха едно до друго), после премести листа хартия, за да очертае и другите две.

Дейв любопитно го наблюдаваше.

— Досещам се какво си намислил — каза. — Смяташ ли, че ще стане?

— Разбира се. В склада видях кашони от куриерските доставки. Ако задигна един, никой няма да забележи. Ще изрежа каквото трябва, ще нарисувам каквото е необходимо. Само не позволявай на Олга да побеснее и да развали пъзела, преди да се върна.

— Ако искаш снимки за сравнение, ще си донеса айфона.

— Не ми трябва. — Оли почука с пръст по челото си. — Вътре има старомоден фотоапарат, а не смартфон, но още работи отлично.

[1] Коузи Коул (1990–1981) има дълга и успешна кариера като барабанист с най-великите джазмузиканти; през 1953 заедно с Джийн Крупа основава професионална школа по барабани в Ню Йорк; през петдесетте години сформира своя група, наречена „Коузи Коул Комбо“, с която записва „Топси“ — едно от най-известните инструментални парчета от ерата на рокендрола. — Б.пр. ↑

[2] Стоунуолските бунтове в Ню Йорк, избухнали през 1969, слагат началото на съвременните движения за защита правата на хомосексуалистите. Яростните сблъсъци между хора от гейобщността и нюйоркски полицаи продължават няколко дни. Повод е нахлуването на полицията в един след полунощ в бар „Стоунуол“ и опитът всички присъстващи да бъдат арестувани, тъй като по онова време в Ню Йорк хомосексуалността се наказва от закона. — Б.пр. ↑

[3] През петдесетте и шейсетте години на миналия век Рок Хъдсън е сред най-популярните холивудски актьори. Става любимец на зрителите най-вече с участието си в романтични комедии, в които си партнира с Дорис Дей. Умира през 1985 (едва на петдесет и девет години) вследствие усложнения, предизвикани от СПИН. — Б.пр. ↑

[4] През периода 1950–1970 виртуозният пианист и вокалист, известен с кичозните си костюми, е най-добре платеният изпълнител в шоубизнеса в целия свят. Последните му сценични изяви са през 1986. В началото на следващата година умира от пневмония, вследствие от СПИН. — Б.пр. ↑

[5] Принц Просперо кани своите рицари и семействата им в едно от своите абатства, преустроено като замък, и нарежда да се зазидат всички врати и прозорци като предпазна мярка срещу върлуващата чума. За да разсее мрачното настроение на присъстващите, принцът устройва пир и маскарад, на който всеки гост се облича като най-големия си кошмар. Неочаквано на бала се появява непознат с кърваво наметало, маскиран като мъртвец, увит в саван. Оказва се, че това е самата чума. — Б.пр. ↑

[6] Вероятно Стивън Кинг има предвид книгата на Джери Бриджис и Боб Бевингтън, в която авторите казват следното: „Повечето от нас са се уверили колко трудно е да се подредят книги на полица,

без да ги придържат подпори. След като на няколко пъти книгите се изплъзват и падат, слагаме от двете страни на полицата солидни подпори и решаваме проблема. Представете си, че животът ви е дълга полица, а книгите на нея олицетворяват всичките ви дейности...” —
Б.пр. ↑

3.

Дори цигарата не беше успокоила Олга — като се върна от „пушалнята“, тя наистина поиска да развали „дефектния“ пъзел, обаче Дейв съумя да го опази, като донесе дъската за крибидж. Изиграха три партии, той загуби и трите, като при последната загубата му беше позорна. Олга понякога го бъркаше с покойния си съпруг, друг път си мислеше, че се е върнала в Атланта и живее в пансиона на леля си, но при играта на крибидж умът ѝ сечеше като бръснач.

„Освен това ѝ върви — негодуващо си помисли Дейв. — Да му се не види, кой печели цели двацет точки на крибидж?“

Към единайсет без четвърт (вместо новините на „Фокс“ по телевизията вече вървеше предаването „Познай цената“ и водещият Дру Кери раздаваше награди) Оли Франклин отново се появи и тръгна към масичката с дъската за крибидж. Беше се избръснал, носеше спортна риза с къс ръкав и изглеждаше спретнат, дори елегантен.

— Здравсти пак, Олга. Нося ти подарък, любима.

— Не съм ти никаква любима — сопна се тя и за миг в очите ѝ проблеснаха злобни пламъчета. — Главата си режа, ако някога си имал интимна приятелка.

Оли не се обиди, а изрецитира:

— Неблагодарност, твоето име е жена. — И добави:

— Дай си ръката. — Олга се подчини и той сложи на дланта ѝ четирите елемента от пъзела, които току-що беше изработил.

Старицата недоверчиво се втренчи в шепата си:

— Какви са тия чудесии?

— Липсващите парченца.

— Така ли? От какво липсват?

— От пъзела, който с Дейв нареждахте. Помниш ли го?

На Дейв му се стори, че чува щракането под пухкавия облак от побеляла коса, увенчаващ главата ѝ — износените релета и корозиралите чипове се бяха задействали.

— Естествено, че го помня — почти обидено отговори тя. — Само че тези парченца няма да паснат.

— Все пак пробвай — подкани я Оли.

Дейв ги взе, преди тя да се приближи до пъзела. Според него бяха съвършени. На едното беше изобразена част от металната конструкция, на двете, стоящи едно до друго, се виждаше част от розовия облак на хоризонта, а на четвъртото — челото и кокетната шапка на парижанка, разхождаща се по площад „Вандом“. „Невероятно! — помисли си той. — Оли е на осемдесет и пет, но още го бива!“ Пусна парченцата обратно в шепата на Олга и тя едно след друго ги сложи на местата им. Всяко пасна идеално.

— Voilà. — Дейв стисна ръката на приятеля си. — Tout finit. Браво, Оли!

Олга се наведе толкова близо до пъзела, че носът ѝ почти го докосваше.

— Новото парче с конструкцията не е съвсем същото като другите около него — отбеляза кисело.

— Не ти ли е малко неудобно? — смъмри я Дейв. — Очаквам всичко от теб, но не и чак такава черна неблагодарност.

Олга презрително изпуктя. Оли иронично повдига на вежди — както се беше навела, нямаше опасност да го види. Дейв направи същата физиономия и му предложи:

— Седни при нас на обяд.

— Май ще пропусна обяда. Доста се уморих след сутрешната ни разходка и последните изстъпления на ревматизма ми. — Наведе се да разгледа пъзела и въздъхна: — Да, малко се различават. Но са почти еднакви.

— „Почти“ не е равно на „съвсем“, любими — тросна се тя.

Оли бавно тръгна към своето крило, отмервайки с бастуна уникалния си такт: раз-два-три, раз-два-три... Не се появи на обяд, а когато не дойде в столовата и за вечеря, дежурната медицинска сестра отиде да го търси: лежал на кревата в спалнята, ръцете му — талантивите ръце на художник, — били скръстени на гърдите. Изглежда, беше умрял така, както беше живял — спокойно, без излишна показност.

Същата вечер Дейв отиде в апартамента на приятеля си и завари вратата отключена. Влезе, седна на леглото (от което вече бяха

махнали кувертюрата и чаршафите), отвори сребърния часовник и го сложи на дланта си, за да наблюдава как секундарникът обикаля по краткия си маршрут около цифрата 6. После се загледа във вещите на Оли — книгите на полицата, скицниците на бюрото, рисунките, прикрепени с прозрачни лепенки на стените, и се запита кой ще ги вземе. Вероятно братът непрокопсаник. Как му беше името... да, Том. А племенницата се казваше Марта.

Над леглото имаше рисунка с въглен: красив младеж със сресана нагоре коса, страните му бяха обсипани с люспици брукат. Купидоновите му устни бяха извити в усмивчица — лека, но съблазнителна.

4.

Лятото се развихри с пълна сила, после се заподготвя да стори път на есента. По Мериленд Авеню започнаха да преминават училищните автобуси. Състоянието на Олга Глухов се влоши и тя все по-често бъркаше Дейв с покойния си съпруг. Още беше царица на крибидж, обаче все по-често търсеше думите и трудно ги намираше. По-големият син на Дейв и дъщеря му живееха недалеч, но тъкмо Питър навестяваше по-често баща си (макар да му се налагаше да пропътува сто километра от фермата в Хемингфорд и още сто — обратно) и го водеше на вечеря.

Дойде Хелоуин. Хората от персонала украсиха общото помещение с оранжеви и черни гирлянди. Обитателите на „Лейквю“ ознаменуваха празника с ябълково вино и с тиквен пай, а онези, които още имаха зъби, се почерпиха и с пуканки. Мнозина се маскираха и карнавалните им костюми напомниха на Дейв Калхун нещо, казано от стария му приятел по време на последния им разговор — как в края на осемдесетте да отидеш в гейклуб било като да присъстваш на бала в разказа на Едгар Алан По „Маската на алената смърт“. Хрумна му, че „Лейквю“ е нещо като клуб и понякога там беше весело^[1], но имаше и един недостатък: човек не можеше да го напусне, освен ако някой родственик не го вземе в дома си. Питър и съпругата му Алиша щяха да го приютят, ако ги помолеше, дори щяха да го настанят в стаята на сина им Джером, само че сега те бяха заети със себе си и той не искаше да им се натрапва.

През един топъл ден в началото на ноември отиде във вътрешния двор и седна на най-близката скамейка. Криволичещите пътечки, озарени от слънцето, го мамеха, обаче той вече не смееше да слезе по стъпалата. Можеше да падне и да си счупи нещо, което щеше да е много лошо. Съществуваше и още по-голяма опасност — да не може да стане без чужда помощ, което щеше да е унизително.

Внезапно зърна до фонтана някаква млада жена. Носеше рокля, дълга до прасците, с якичка с къдрички — дреха, каквато сега можеше

да се види само в черно-белите филми по ТСМ. Косата ѝ беше яркочервена. Тя му се усмихна. И му помахна.

„Ти пък откъде се взе? — каза си Дейв. — Не те ли видях малко след края на Втората световна война, докато слизаше от пикапа на гаджето си на бензиностанцията «Хамбъл Ойл» в Омаха?“

Красивата червенокоска сякаш прочете мислите му, защото му намигна и повдигна роклята малко над коленете си.

„Здравей, госпожице Съблазън — мислено я поздрави той и все така мислено добави: — Навремето го направи по-добре.“ Засмя се, като си спомни онзи момент. Жената също се засмя, но Дейв не чу смеха ѝ, въпреки че непознатата беше близо, а слухът му още беше остър. След миг тя се скри зад фонтана... и повече не се появи. Дейв обаче знаеше, че пак ще я види. Защото до фонтана беше зърнал жизнената сила. Туптящото сърце на красотата и страстта. Знаеше и още нещо — че следващия път червенокосата ще е по-близо.

[1] Непреводим каламбур: английската дума gay означава и хомосексуалист, и веселие. — Б.пр. ↑

5.

Следващата седмица Питър отново дойде да го види и двамата вечеряха в скъп ресторант близо до „Лейквю“. Дейв хапна обилно и изпи две чаши вино, от които настроението му се повиши. Изчака да се нахранят, извади от джоба на сакото си сребърния часовник на Оли, уви около него тежката сребърна верижка, сложи го на масата и го побутна към сина си.

— Какво е това? — попита Питър.

— Подарък от един приятел. Даде ми го малко преди да почине, а сега аз го давам на теб.

Питър се опита да бутне обратно часовника:

— Не мога да приема толкова скъпа вещ, татко.

— Всъщност ще ми направиш услуга. С тези мои пръсти, подути от ревматизма, трудно го навивам, а скоро изобщо няма да мога. Това чудо е отпреди минимум сто и двацет години; часовник, който е издържал досега, заслужава да работи, докато механизмът му предаде богу дух. Моля те, вземи го.

— Е, щом поставяш въпроса така... — Питър взе часовника и го пусна в джоба си. — Благодаря, татко. Страхотен е!

На съседната маса седеше червенокосата — беше толкова близо, че Дейв можеше да протегне ръка и да я докосне. Пред нея нямаше чиния и прибори, но това сякаш не правеше впечатление на никого. Едва сега той си даде сметка, че тя не е хубавичка, а е зашеметяваща красавица. Да, беше много по-красива от онази девойка в миналото, която слезе от пикапа на гаджето си и полата ѝ се повдигна за секунда, но това нямаше значение. Подобни промени бяха в реда на нещата също като живота и смъртта. Задачата на паметта не е само да възкресява миналото, а и да го разкрасява.

Червенокосата отново повдигна полата си — този път по-нагоре — и показа дългото си бяло бедро. Само за секунда. Може би дори за две. И намигна.

Дейв също ѝ намигна.

Пит погледна назад и видя празна маса за четирима, на която беше поставена табелка с надпис „ЗАПАЗЕНА“. Извърна се към баща си и повдигна вежди.

Дейв се усмихна:

— Нещо ми влезе в окото, но го магнах. Моля те, поискай сметката. Уморен съм, време е да си вървя.

Мислейки за Майкъл Макдауъл

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.